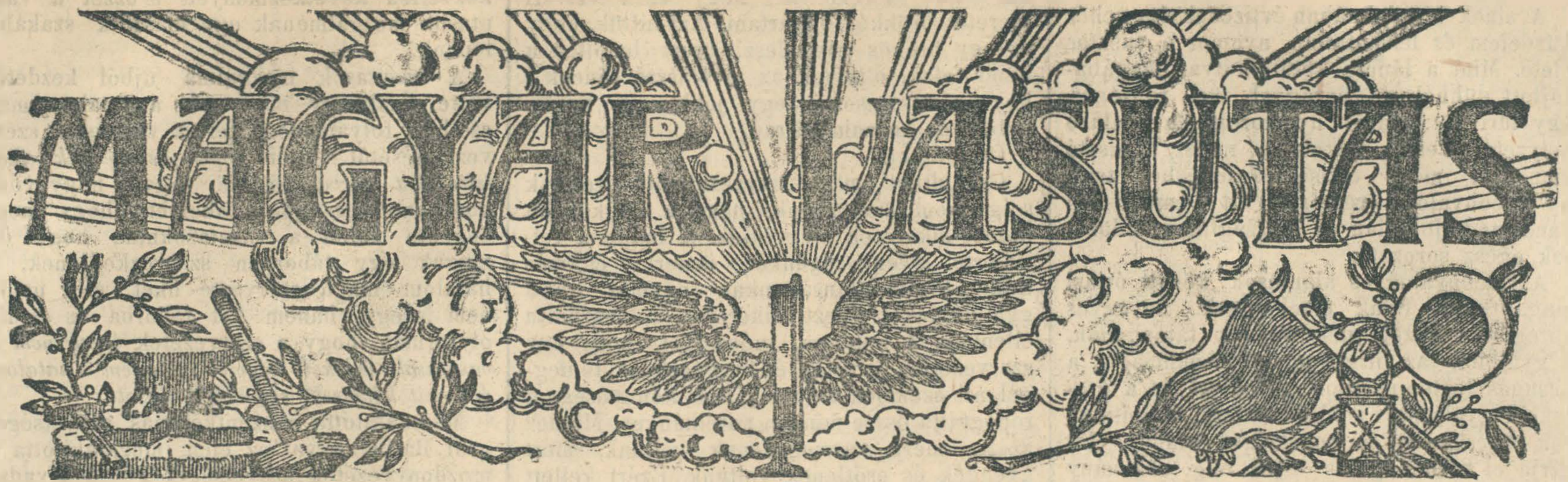

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 30 kor. Félévre — — — — — 4,80 kor.
Negyedévre — — — — — 2,40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtalannal kapják.

Figyelem

Budapest és környékbeli éjjeli és nappali örök!

Az augusztus hó 25-ére hirdetett nyilvános gyűlés közbejött akadályok miatt

szeptember 8-án, délután 3 órakor az Órda-utca 26. számú vendéglőben lesz megtartva.

Napirend:

az éjjeli és nappali örök helyzete.

Kötelessége minden egyes úrnek a legnagyobb agitációt kifejteni jó eleve, hogy gyűlésünk minél impozánsabb legyen; mert csak az összesség érdeklődése és az előttünk álló nagy küzdelembe való bevonása lesz képes helyzetünkön gyökeresen javítani.

Testvéri üdvözléssel
a lapbizottság.

Vöröstől — Kossuthig.

„Megjegyzem, hogy a pályafentartásnál, szertárakban és a műhelyekben, vasárnapokon és nagy ünnepeken szünetel a munka. Amennyiben azonban ettől egyes műhelyek eltérnek, utasítom az igazgatóságot, hogy a vasárnapi munka mellőzése iránt azonnal szigorú intézkedést tegyen, mert súlyt fektetek arra, hogy az alkalmazottak mindenütt élvezzék a heti 1 napi pihenőt.”

(F. D.) Fenti szavakat intézte a vasutasok szabadszervezete által benyújtott emlékiratra adott válaszában, a heti pihenőnap iránti kérelemre Vörös László, a darabont kormány kereskedelmi minisztere.

A szavakat nyomon követte a cselekedet is, mert rögtön az egész vonalon beszüntették a túlórázást és a vasárnapi munkát.

A fülünkbe cseng még egyszerű napszamos

embereknek a hálátelt szavai a rendelet kibocsátásáért.

Az örökös nyomorral küzdő vasuti munkásság, akiknek minden fillér több kereset a boldogság fokozását és minden fillér hiánya a nagyobb nyomorúságot jelenti, örömmel üdvözölte annak a rendeletnek a kibocsátását, amely munkában megtört testének biztosította azt a pihenőt, amelyet modern kulturállamok már az állatok részére is törvényhozásilag biztosítottak.

Nálunk Magyarországon azonban a kultúra mely az ország szociális törvényhozásának hű tükre, visszafelé halad.

A magyarországi vasuti munkásság különösen azóta érzi ezt, amióta a darabont uralmat felváltotta a nemzeti uralom; amióta Vörös helyett Kossuth lett a vasutasok atyja.

Ami a vasuti munkásság érdekében ezideig történt, az mind a darabont miniszter nevéhez fűződik. Ami a vasuti munkások létérdeke ellen történt és a kedvező kilátások szerint történni fog: az mind a nemzeti minisztert dicséri.

Vajjon nem jogos-e a vasutasok elkésredése a nemzeti uralom ellen akkor, amidőn azt látja, hogy a már megszerzett jogokat, megadott kedvezményeket mintrabolják el tőle?

Vajjon nem lett volna-e már rég kötelessége a vasuti munkásságnak, hogy az orvítamadás ellen minden eszközzel védekeznek?

Mert igenis orvítamadásnak lehet nevezni azt, amidőn a munkásság beleegyezése nélkül, önhatalmulag, a hatalmi gögtől elvakulva, elrendelik a műhelyekben a reggel 6-tól este 7—8 óráig terjedő munkát és ráadásul még vasárnap és ünnepnap is berendelik őket dolgozni.

Jaj annak a munkásnak, aki egyszer is, a fáradságtól kimerülve, elalussza a kora reggeli munkaidőt. Kegyetlen pénzbiroság, sőt elbocsátással fenyegetik az illetőt. A fűtőházak rabszolgáinak még gyalázatosabb a helyzetük. Nekik éjjel 11—12 óráig is

kell dolgozniok. Vasárnap még a műhelymunkások által élvezett fél napi pihenőben sem részesülhetnek.

Ilyenek az állapotok a Máv. műhelyek és fűtőházakban mindenütt, amióta nemzeti miniszter áll az államvasutak élén.

Ezt nevezik szociálpolitikának. Kizsákmányolni, agyonhajszolni a munkást; testileg és szellemileg nyomorékká tenni, azután kifacsart citromképpen, különböző ürügyek alatt kidobni az utcára.

De nemcsak a munkásság kihasználása a céljuk, itt még nem állnak meg, hanem mennek tovább, a megkezdett uton.

Már szivárognak ki olyan hírek, hogy a raktárakban is be akarják vezetni a 12 órás napi munkaidőt, a vasárnapi munkával együtt. S ami a legvérlázítóbb a dologban, a kinevezett raktárnokoknak semmiféle kárpótlást sem adnak a talidőért.

De minek is adnának, hisz parlamentünk, a kultúra szégyenére, megszavazta azt a pragmatikát, amely kötelességévé teszi minden kinevezettnek az ingyenes munkát, éjjel-nappal egyaránt.

Hol itt a humanizmus? Hol van az ember-szeretet, amelylyel oly fennem kérkedtek a nemzeti uralom oszlopai?

Ha sem a humanizmus, sem az ember-szeretet nem hívja fel a minisztert és az igazgatóságot arra, hogy emberséget alkalmazzanak a vasutasokkal szemben, akkor lesz más valami, ami megfogja őket erre tanítani!

Ma még be tudják az éhség korbácsával ütni a munkást és kinevezettet egyaránt a munkába, amikor kedvük tartja.

Ma még megkövetelhetik, a pragmatika ázsiai szellemébe kapaszkodva, a kinevezettektől az ingyenmunkát!

De közeledik, rohamosan közeledik az az idő, midőn a kinevezett a munkással testvéri kezet fogva, egyesült erővel veszi fel a küzdelmet az elnyomatás, a határtalan és lelkiismeretlen kizsákmányolás ellen!

Mi volt — mi lesz?*

A sinek birodalmában évtizedek óta nehéz küzdelem és leirhataflan nyomor a vasutas élete. Mint a láncra kötött kutya, magábafojtott dühvel és haraggal türi rabságát, úgy türi a vasutas nyomorult és lealázó helyzetét. Testet, lelket ölé, nehéz, fárasztó munkáját még elviselhetetlenebbé teszi a felelősség részéről ért embertelen bánásmód, jogtalan és igazságtalan üldözések egész sorozata.

A felelősség és alantasok között óriási magas kínai falak emelkednek. Az egyes kategóriák között mély sáncok tátonganak, a gyűlölet, az irigység, a denunciació, a besugárzás lépten-nyomon észlelhető és a protekció gyalázatos módon dühöng. Számítatlan sok becsületes és tehetséges ember elől zárja el a boldogulás útját, míg akárhány olyan ember, kinek egyedüli érdeme abban áll, hogy valamely magasrangú hivatalnok volt szobalányát bírja feleségül, vagy más ehhez hasonló érdeme van, kényelmes és jó álláshoz jutott. Az egyeseknek érdemtelen előtérbe helyezése, míg a mások igazságtalan háttérbe szorítása, az elviselhetetlen anyagi gondok, a szemérmetlenül megnyilatkozott igazságtalanságok végre a vasutasokat felrázta tunyaságukból s mindezekből ösztönyszerűleg keletkezett a '90-es évek ugynevezett „vasutasok mozgalma”, mely a jelen század első éveire is átesapott.

Ez a mozgolódás, amint tudjuk, semmi eredményt nem járt, a sok irka-firka, a sok emlékiratozás, memorandumozás, a sok kilincselés egyebet nem eredményezett, mint azt, hogy a kormányok egyik ígéretet a másik után tették. Majd így, majd úgy, majd ekkor, majd akkor, majd tanulmányozni fogják, „atyailag” gondoskodni fognak stb. Az ígéretek közül azonban soha sem lett semmi, mert mire a megadásra került a sor, a kormány már távozott és amelyik a helyébe jött, az meg azért nem adhatott semmit, mert hiszen ez még nem is ígért semmit. De különben is, a kormányok nem is azért ígértek valamit, hogy azt megadják, hanem azért, hogy legyen mit meg nem adni. Ők nem azért tanulmányozták a vasutasok helyzetét, hogy azon segítsenek, hanem azért, hogy jogos és igazságos kérésüket minél hosszabb időre elődázhasák, hogy minél jobban leigázhassák s hogy miként lehetne a szegény, agyonsanyargatott vasutásról egy bőr helyett kettőt nyuzni. Ez volt az örökös tanulmányok célja s ilyen eszközökkel hitegették, csalogatták a vasutasokat, míg végre bekövetkezett az 1904. évi esemény, a nagy vasutas-sztrájk.

A nagy vasutas-sztrájk úgy csapott le, mint hirtelen támadt vihar alkalmával a villámcsapás s úgy érte a vasutasokat, mint mikor egy alvó embert hideg vízzel nyakon öntenek. Váratlanul és készületlenül lepte meg a vasutasokat, senki sem tudta megmondani, mi lesz az eredmény, mi lesz a vége? Senki sem tudta, jót, vagy rosszat hoz-e számára a sztrájk, mindenki remélt, mindenki bízott a jobb jövőben.

A kínok és gyötrelmek mégis eredményeztek annyit, hogy a vasutasok, bár szervezve nem voltak, mégis, mint egy egymást megértett tábor látszatát keltették a szemlélőben.

A közös nyomor, a közös rabszolgasors egy táborba hajtotta a szolgát, az altisztet, sőt csodák csodája, a hivatalnokot is. De mennyi nélkülözés, mennyi nyomor, mennyi szenvedés, hány köny és hány sóhaj, mennyi keserűség és mennyi megaláztatáson kellett keresztül menni a vasutasoknak, míg gondolataik találkozottak, míg megértették egymást, míg egy táborba sorakoztak, míg ezen a veszélyes úton egyszerre és együtt találkoztak.

És amidőn láttuk a vasutasokat egy táborban, amidőn láttuk azt a testvéri szeretetet, mely a közös szenvedés, a közös

nyomor, a közös fájdalomból keletkezett, azt hittük és reméltük, hogy ez a testvéri szeretet örökké fog tartani. Azt hittük, hogy ez egy örökös frigy lesz, hogy ledőltek a kínai falak, eltűntek az elválasztó sáncok s hogy a vasutasokra egy jobb, egy boldogabb kor hajnala virrad.

Csalódtunk!

Csalódtunk, mert szervezetlenek voltunk s így nem volt erőnk, hogy a megkezdett harcot sikeresen megvivjük. A hatalom felismerte gyengeségünket, ismerte egymás iránti bizalmatlanságunkat, egymás iránti gyűlöletünket s ezt sikeresen felhasználta ellenünk. A hatalom, tudva azt, hogy egy szervezetlen, erőtlén és fegyvertelen tömeggel áll szemben s így játszi könnyűséggel ropogtatta össze minden porcikánkat. Mindez azért, mert szervezetlenek voltunk, mert gyengék és erőtlének voltunk. Ezért kellett azt a világra szóló csufkudarcot vallanunk s azért, mert szervezetlenek voltunk, kellett később azokkal a morzsákkal megelégednünk, melyeket a hatalom nekünk az ő terített asztaláról lesepert.

Igy boszulta meg magát rajtunk szervezetlenségünk, tunyaságunk, rövidlátóképességünk. Azért verdestük fejünket a köztünk emelkedő kínai falakhoz s azért bujdosunk, mint a részeg ember, a köztünk tátongó és bennünket szétválasztó sáncokba.

Pedig módunkban állt a harcot sikeresen megnyerni, módunkban lett volna igazunkat kivívni, mert egy nagy, erős és szervezett tábor felénk nyújtotta segítő karjait. Igen ám, de mi még mindig elég buták és elég vakok voltunk ahhoz, hogy gyalázatos helyzetünket meg ne értsük s kudarcunkat meg ne lássuk, hanem ehelyett a hazaffyság köveivel kétkézzel verdestük a mellünket, hogy mi ilyen és olyan elsőrendű hazaffyak vagyunk, mi a szociáldemokrácia párttal, isten ments, szóba nem állunk, annak segítségét elfogadni hetediziglen kiható bűnnek tartjuk.

Ezért az ostoba és kacagtató felbuzdulásunkért természetesen keservesen lakoltunk, mert midőn a hatalom gyengénket felismerve, alaposan elpaskolt bennünket, midőn már senki sem mert szisszenni, akkor a kormány a nagylelkűség szerepét játszotta s megcsinálta a még viccnek is rossz fizetésrendezést.

A fizetésrendezés nem a megelégedést, nem a tűrhető sorsot, hanem a még nagyobb elégedetlenséget, a még nagyobb nyomort, a még nagyobb elkéséredést, irigységet, boszúságot hordotta átkos méhében.

Azért volt a fizetésrendezés rossz, mert míg az egyes kategóriáknak egy kis részét kielégítette, addig a vasutasok nagy zömét alaposan becsapta, mert a kormány ravasz számítással, ezekkel a néhány megelégedettekkel akarta a becsapottakat fékentartani s a közvéleményt félrevezetni és a vasutasokat, mint jogtalan követelőzőket a közvélemény elé állítani.

Itt azonban a hatalom is tévedett egy kicsit a számításban; a közvéleményt sikerült ugyan félrevezetni, de a kedélyek még nagyobb mérvben háborogtak.

Az a kevés kielégített vasutas nem volt képes a becsapottak nagy zömét fékentartani, de a váltható viszonyok sulyos módon való változása, a házbéruzsora óriási módon szította a megelégedetlenek ezreit s így csakhamar visszaestünk, sőt sokkal hátrább estünk úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben, mint ahogy a fizetésrendezés előtt álltunk.

Ilyen állapotok voltak a fizetésrendezés előzményei, indító okai s még ezeknél is rosszabbak lettek a következményei.

Hogy milyen körülmények között, milyen eszközök felhasználásával törte le a hatalom a vasutasok sztrájkját, az közismert dolog, arról itt e helyen csak azt tartjuk szükségesnek megjegyezni, hogy kudarcunk egyedüli oka szervezetlenségünkben leli magyarázatát.

Ezzel általános vonásokban és röviden elmondottuk a vasuti sztrájk indító okát, annak

eredményét, illetve eredménytelenségét és közvetlen következményeit s ezzel a vasutasok mozgalmának egy második szakába lépünk.

A vasutasok mozgalma újból kezdetét vette. Csakhogy most már a hatalom más eszelhez folyamodott, félt a vasutasok szervezkedésétől s ezért éppen szervezetek által tette őket szervezetlenné vagyis, hogy világosabban beszéljünk, ahelyett, hogy megengedte volna a vasutasoknak, hogy ők maguk egy táborban szervezkedjenek, a hatalom maga szervezte őket, még pedig nem is egy, hanem két táborba és pedig olyformán, hogy a szervezetek élére nem a vasutasok érdekeit képviselő, hanem a hatalom érdekeit képviselő egyének állított.

Megalakította a szentkoronás szövetséget gróf Batthyányval az élén, megalakította a mozdonyvezetők szövetségét Pethő Tivadar urral az élén. Hogy ez a két név mit jelent a vasutasok körében, azt már minden épészű és látóképességgel bíró vasutas jól tudja, aki pedig még mindig nem lát keresztül a szítán: azt majd rövid időn belül észretéríti az új „fizetésrendezés” s annak ikertestvére, a „pragmatika”.

A hatalom, amint már mondtuk, fázott... a vasutasok szervezkedésétől s azért már a sztrájk alatt közibéjük küldött egy megbízható jóbarátot, aki ott úgy tűntette fel magát, mint a vasutasok megváltója. Hogy a gróf ur milyen megbízható embernek bizonyult, azt tapasztaltuk a szentkoronás szövetségben s hogy milyen jóbarátja a vasutasoknak, azt fényesen igazolta a második fizetésrendezés és pragmatika tárgyalásánál tanúsított nyafogásával. Szóval a gróf ur fényesen bevált — vasuti nyelven szólva — fékezőnek is és — egyházi nyelven szólva — szentnek is. Az ő szerepe az volt, hogy a vasutas társadalomból annyit, amennyit csak lehetséges, tereljen a „szent nyájba” s azokat birkatürelme tanítva, szenteknek nevelje, kopár hegyoldalon legeltesse s vigyázzon arra, nehogy ezek a tilosba tévedjenek vagy esetleg más nyájjal összekeveredjenek.

Ezalatt a kormány vigan tanulmányozott, anketozott, banketozott, ígért télfolyamát, nyár derékát, míg végre, mikor már a szent nyájnak is fogytán volt birkatürelme, keserves vajadás után világrahozta a két ikertestvért, a nagyszerűen kieszt fizetésrendezést és a szeretett törvényt, a híres pragmatikát, igaz, hogy az utóbbit egy idegen bába még születése előtt megfojtotta ugyan, de a szelleme életben maradt.

Most lássuk tehát: milyen ez a fizetésrendezés és lássuk, milyen ez a pragmatika.

Ha figyelemmel vizsgáljuk a fizetésrendezés formáját és lényegét, úgy csak hamar rájövünk, hogy ez is a szentkoronás szövetség formájára s annak szellemében van megalkotva.

A szövetségénél is az volt a cél, hogy a vasutasok között válaszfalakat emeljen, azokat egymással összevesztse. A fizetésrendezésnél is ez az eszme vezérelte annak alkotóit. Itt is az egyetértés meggátolása, a szervezkedés lehetetlenné való tétele volt a cél! Azért sorozta a fizetésrendezés a hivatalnoki kart egy külön csoportba míg az altiszteket, szolgálakat — porosz rendszerre való hivatkozással — „egyebek” elnevezés alatt egy másik csoportba, de itt megérthetetlen az, ha az „egyebekre” a porosz rendszert üdvösnek és jónak találták, miért nem részesítették ebben az áldásban a hivatalnoki kart is? Ez egy kissé gyanús!

A hivatalnoki kar számára, tagadhatatlan (látszólag) tűrhető helyzetet teremtet a fizetésrendezés, de az „egyebek”-et éppen úgy becsaptak most, mint az első fizetésrendezés alkalmával. Hogy hogyan és mily módon lettek az „egyebek” becsapva, azt nem szükséges ecsetelni, a tények maguk elég szépen fognak festeni. Csak azt akarjuk itt megvilágítani, hogy „egyebek” azért lettek és azért voltak könnyen becsaphatók, mert szervezetlenek!

A többség látta, hogy az egyebek most is oly gyengék, oly erőtlén, mint első

* Helyt adunk eme cikknek, megjegyezzük azonban, hogy a cikkirő álláspontja nem felel mindenben a miénket. (A szerk.)

esetben voltak, látta, hogy nincs meg az erkölcsi garancia arra, hogy jogait kivihassa, úgy kezelte őket, mint ahogy egy ilyen öntudatlan, erőtlén, elvakult, lusta tömeg megérdemli. S ugyanezen oknál fogva csinálta meg a kormány a „derestörvény“ néven ismert pragmatikát is, — mely az egyebeket közhivatalnoknak minősíti ott, ahol ütni lehet rajta, de rögtön csak „magán egyéb“ ott, ahol némi jogot kér magának, — mert látta, hogy ez a szent nyáj ennél többet nem érdemel.

Ugyanezen idő alatt azonban a vasuti munkások öntudatra ébredtek, megalkották a vasuti munkások országos szövetségét. Igaz, hogy nem egy szépszakállu gróffal, sem pedig egy talpnyaló Pethő Tivadar urral az élen, hanem egyszerű, öntudatos, józan gondolkozású embereket választottak elnökül, titkárral stb., akik nem hajhászszák a felsőbbség kegyét s nem árulják el munkástársaikat. Hogy mily eredményeket ért el ez a szövetség már eddig is, bizonyítja az, hogy azok a vasuti munkások, kik eddig kora hajnaltól az éjnek soha meg nem határozott időpontjáig — délből is csak egy óra megszakítással — folyton mint eleven gépek dolgoztak s felebbvalóik semminek sem tekintették, ma már kicsikarták a felsőbbségtől azt, hogy 12 órák keretben 10 órát dolgoznak, időn túli munkáért külön díjazásban részesülnek és emberhez méltó bánásmódot biztosítottak maguknak, életbe léptették a bizalmiférfi-rendszert, előnyöket értek el a betegsegélyező pénztár, a szabadjegyek, a szabadságidő a bérjavítás s más tereken is.

Az „egyebek“ azonban, a szentkoronás szövetség révén miféle eredményekkel vagy előnyökkel dicsekedhetnek? Ha csak nem a derestörvénynyel?

Hát vajjon nyomott-e a gróf urnak a szép szakálla annyit a latban, hogy legalább a hivatalos órákat megváltoztatták volna? Vajjon nyomott-e a gróf ur maga, szakállastól együtt is annyit a mérleg serpenyőjében, hogy a tél folyamára ígért fizetésrendezést január 1-től léptették volna életbe? Ugyebár, hogy a gróf ur itt is nagyon könnyű személynek bizonyult.

Egyet azonban elért a gróf ur és pedig nagyon könnyen: szidta Ludvig elnökigazgatót mint a bokrot. A vasutasok előtt őt állította bünbaknak, a felsőbbség illetve a kormány előtt pedig „igazgatónak“ tüntette fel. És itt igazán szép eredményt ért el, mert addig szidta az elnökigazgatót, míg ez megugva az ő rosszakaratu rágalmaikt, helyét ott hagyta.

A szentkoronás báránycák azonban már öklöbe szorítják a mellő lábacskaikat, mert meggyőződtek már arról, hogy a szépszakállu pásztorok csak a tarka báránycákat kedvelik, csak azok számára gondoskodtak dusabb legelőről, míg a fehér báránycákat csak Tulipánia kopár mezején legeltették s nem hogy a támadó farkasoktól megvédte volna őket, hanem egyesén kiszolgáltatta azoknak.

Ilyen megbízható embere a gróf ur a kormánynak s ilyen jó barátja a vasutasoknak, no meg a villanyosoknak is! . . .

A Pethő Tivadar urra vonatkozólag pedig elég annyit megjegyezni, hogy időnként sokkal hasznosabb munkával tölthetjük, semhogy vele foglalkozzunk, őt ugyanis rövid időn belül felfalja a saját nyája.

Miután most már a szent és nem szent nyáj egyhangulag azt mekegi, hogy a fizetésrendezés becsapás, a pragmatika: derestörvény s miután most már a szemek mind tisztábban látnak, az öklök mind az ég felé emelkednek, ebből azt lehet következtetni, hogy a sinek birodalmában az ég boltozata megint felleget.

Hogy a fellegek mit rejtenek magukba, azt fejtsek meg az időjósok, mi csak annyit jósolhatunk meg, hogy ha egy újabb bekövetkezendő harcot, — amint a jelekből látjuk, rövid időn belül be fog következni — sikeresen akarunk megvívni, akkor okoltunk legyen a multakon, mert tandíjjal elég volt

kétszer egy kőbe ütközni, ha sikert akarunk elérni, ha igazságos jogainkat ki akarjuk vivni, ha magunknak és családunknak egy szebb, egy jobb jövőt akarunk teremteni, ha emberhez méltó helyzetet akarunk magunknak biztosítani, úgy minden egyes „egyébnek“ legszentebb kötelessége a szervezkedés, mert csak a szervezkedésben van az erő, az a hatalom, mely a vasutast az „egyebek“ sorából az emberek sorába emelheti.

Egy volt szentkoronás.

SZEMLE.

A tél meg a tulórázás.

A Máv. már is fázik a téltől, pedig még csak nyár van. A télen meg majd cudarul melege lesz.

Amióta figyelmeztetésünk folytán a vasutasok már most szerzik be szénszükségleteiket, a Máv.-ban is felülkerekedett az üzleti szellem és a *szén árát egyszerre 52 fillérrel felemeli.*

Ez a világ folyása. Ha valamelyik árucikk után nagyobb a kereslet, a töke nyomban felszórólja az árakat. A Máv. maga is kufarkodó vállalat, amelyiknél a fő a haszon. Megengedjük, hogy jó maga is drágábban fizeti a szenet, mint tavaly, de azt már kétségbe merjük vonni, hogy indokolt-e ez által az 52 filléres áremelés. Nem tudjuk, nem ily módon térül-e meg a „rendezés“-re fordított 14 millió?

Nem ily módon akarja-e a Máv. a pauszálékra fordított összegeket az alkalmazottak zsebéből visszaszedni?

Avagy abban a hiszemben van, hogy 52 filléres áremelés után az alkalmazottak nagy része nem vehet szenet?

Mi tartunk, félünk tőle, hogy akik a felémelt árakat meg is adnák, azoknak sem tud majd adni szenet a Máv., *mert nem lesz.*

A téltől eleve reszketnek az intőző körök. A műhelyekben éjjel-nappal lázas sietséggel dolgoztatnak. A raktárakban a jövő hó elsejétől kezdve a téli munkaidőnek kellene megkezdődnie. Ehelyett már tervezgetik, hogy a munkaidőt reggel és este egy-egy órával meg fogják toldani.

Hát ebbe a tervbe a raktári munkásoknak is lesz beleszólásuk. Részükre teljesen elegendő a napi 10 órai robotolás. Ha sietős a munka, van elég munkanélküli, tessék ezeket kenyérhez juttatni. A raktáriak tőlük telhető minden eszközzel megfogják akadályozni a tulórázást.

Ha kell reggel, 6-tól 7-ig és este 6-tól 7-ig *passzív rezisztálni* is fognak, hogy a felsőbbséget a tulórázás megszüntetésére kényszerítsék.

Ez esetben a fuvarosok, akik az árukat a raktárakhoz szállítják, ugyancsak segítő kezét fognak nyújtani a raktári munkáságnak.

Szóval lesz gondja a Máv.-nak a tél miatt még a nyáron is.

Munkáslaktanya a Budapest nyugati pályaudvaron.

Hiába kötelezte a kereskedelmi miniszter rendeletével a Máv. állomásokat arra, hogy a vonat, és mozdonykísérő személyzet, valamint munkásai részére tiszta, tágas és eléggé szellőztethető laktanyákról gondoskodják, mint minden ilyen rendelet, csak írott malaszt marad.

Részükről elég az üdvösségre, ha a rendeletet kiadták, hogy az foganatosították-e, azzal már tovább minek is törődnének?

Bezzeg ha szervezkedésről, vagy egyéb profitérdekeiket sértő hangulatról, elkeseredésről hallanak, akkor ennek megakadályoztatásáról vagy elnyomásáról hamarosan tudnak intézkedni.

Budapest egyik legnagyobb munkáslétszámmal bíró állomására, a nyugati pályaudvarra hívjuk fel a kereskedelmi miniszter figyelmét.

Itt a laktanyát csak hírből ismerik. Volt ugyan a mult télen egy szűk odu erre a célra, de a munkást, nem tudni mi okból, belőle kiszorították. Azóta az ottani bizalmiférfiak sürgették egy újabb laktanyának létesítését úgy az állomási, mint a raktár-főnök urnál, de az a mai napig sincs meg.

Azaz pardon, lett volna, egy az ottan üresen maradt kis műhelyből, de a munkásbizalmiférfiak kijelentették, hogy ezen büzös, piszkos, olajjal és festékekkel itatott padlóju óduba 300 raktári munkást internálni, merénylet ezek egészsége ellen.

Megígérték még akkor, hogy ha tehát ebbe, a részükről palotának elnevezett óduba nem hajlandók bemenni, akkor majd megfelelőbből gondoskodnak. Amint azonban látjuk, hogy a lassanként közeledő hűvös időre és télre aligha valósul meg s ez is az ígéretek tengerébe merül.

Ne csodálkozzék a Máv. tehát, ha munkásai és alkalmazottai rövid egy évtized alatt nyomorékká válnak, ha kiuzsorázásuk után még ily atyailag gondoskodik azok egészségéről s ez az oka annak, hogy egy kulturállamban sem pusztít a prolelárbetegség annyi munkást el s egy államban sem dobnak martalékul annyi özvegyet és árvát a bizonytalanságnak és nyomornak, mint nálunk.

Ha egy kis humanitás él még a Máv.-nál, ha csak egy kissé a mult államok példája után hátul kullogna is, valósítsa meg ezen már ott régen fennálló egészségügyi és embervédelmi intézményeket, addig, amíg nem késő.

Emberhus-kereskedés.

Az a vasutasszövetség, amely ujabban tűz, jégkár- és állatbiztosítással boldogította tántorodni készülő tagjait, most még ujabbat produkál. Eddig csak a valódi svájci teheneket ajánlotta a *tagtársak*-nak megvétele, most már ezt a csere-bere üzletet kiterjesztette az emberekre is. Nem is tudjuk hamarjában rabszolga, vagy leánykereskedésnek nevezzük a „Vasutas-Szövetség“ ama ténykedését, amelyet ő maga *árvák elhelyezésének* nevez. Azt hirdeti a Vasutas-Szövetség, hogy *Somogyjád*on egy 12—13 éves fiú, (vasutas árva) házi és kerti munka fejében elhelyezést nyert.

Hogy még ilyent is hirdetni mernek! Egy csenevész árva gyermeket, aki még alig volt gyermek, „*kerti*“ munkára fognak befogni. Ismerjük a polgári osztályok eme „*jótekonyságát*“. Olcsó munkaerőt akarnak, akinek bér nem kell, csak egy alom szalma, hogy egy-két órára lefekhessék.

Zágrábban egy 13 éves vasutas-árva leánykát tud elhelyezni a *Vasutas-Szövetség*. Ezt a leánykát már most házassítják, mert azt igéri a Vasutas-Szövetség, hogy „*kölcsönös megtetszés esetén férjhezmenetelkor szerény kelengyét*“ kap. Szegény vasutas árvalányok, akik gyermekkoruktól mások rabszolgái lettek, hogy férjhezmenetelkor *szerény kelengyét* kaphassatok.

Cselédek lesztek, hogy *bért* ne kelljen fizetni számotokra.

Ehez nyújt segédkezet a Vasutas-Szövetség, amely közben gyűjti a filléreket a *Vasutas árvaházra*. Csakhogy, vasutas-proletárok, itten nem lesznek majd hely a ti árváitoknak. Itten csak az aranygalléros vasutasok árvái fognak menhelyet találni. A vasutas-proletárok apró, fejletlen árváit pedig „*elhelyezik*“. Egyiket kertet kapálni, másikat *szerény kelengyéért* cselédnek.

Szegény árvák, de sokkal szegényebb a mai társadalom!

Sajnálatos tévedés.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége feljelentéssel fordult a posta igazgatóságához, hogy leveleit illetéktelen egyének feltörik. Corpus deliktit is mellékelte a beadványhoz, úgy, hogy a dolgot nem lehetett letagadni. Erre a beadványra a következő válaszirát érkezett:

F. hó 6-iki felszólására értesitem, hogy a címére — a mellékelt borítékban — Sátoraljaújhelyen feladott levelet, *sajnálatos tévedés folytán, a m. kir. államvasutak Istvánellki főműhelye szertár-főnökségének kézbesítették, egyéb levelezése között, amelynél a posta felbontásával megbízott alkalmazott, minthogy figyelmét a címzés kikerülte, a levelet felbontotta és a mellékelt borítékba helyezve, újból postára adta.*

A palota-újfalui postahivatalt, a sajnálatos téves kézbesítés miatt kérdőre vontam és egyúttal ilyen eset ismétlődésének meggátolása iránt intézkedtem. Budapest, 1907. évi augusztus hó 21.

Gröber.

Lám lám, mire jó a sajnálatos tévedés! Csak az a különös a dologban, hogy mindig az olyan levelek tévednek a főnökségekhez, amelyekre ezek nagyon kíváncsiak. Éppen két nappal a fenti levél vétele után ismét kapott a szövetség a postától egy levelet, amelynek borítékán jó öreg betűkkel ott diszelve, hogy „a bentfekvő levél sérült küllálpota miatt záratott le hivatalból ezen borítékba.”

Ezt még megértjük. De az szinte hihetetlen, hogy székesfehérvári tagtársaink 22-iki levelüket megtépett, rongyos borítékban adták volna fel?

Biztosabb megélhetés.

„Tudatom, hogy mi heten kiléptünk a vasuttól és egy gyárba mentünk dolgozni, mert ott jobb a kereset és biztosabb is. Az eddigi fáradozástokért is hálás köszönet. Csak előre, mi tovább is veletek élünk.”

Zentról jöttek e sorok. Heten hagyták ott egyszerre a vasutat, hogy biztosabb megélhetés után nézzenek. És találtak is, nemcsak biztosabbat, hanem jövedelmezőbbet is. Milyen különös! Kossuthék azt állítják, hogy a vasutas anélkül is jobban keres, mint bármely más szakmabeli munkás, hogy kenyere is biztosabb és most ime, egyszerű emberek levele is meghazudtolja Kossuthék állítását.

Hogy a két merőben ellentétes állítás közül melyik felel meg a valóságnak, azt a vasutasok ítéletére bizzuk.

Borzalmas vasuti szerencsétlenség.

Franciaországban augusztus 24-én éjjel, rettenetes vasuti katasztrófa történt a bordeaux—párisi vonalon. Az expresszvonat összeütközött a közbeeső állomáson tolató tehervonattal. A végzetes szerencsétlenségnek az eddigi adatok szerint tizenhárom halott és huszonnyolc súlyosan sebesült áldozata van.

A szerencsétlenség okául a hibás váltóállítást mondják. A letartóztatott váltóór vállomása szerint a váltó nehezen és rosszul működött. Ki tudja, hányszor jelentette ez a szegény váltóór a váltó elromlását, hisz nálunk is volt már arra szomorú példa, hogy az illetőt még meg is büntették a zaklatásért.

A szerencsétlenség áldozatait legnagyobb részét az alkalmazottak sorából kerültek ki. Mindkét mozdony személyzete életét vesztette. Az utasok közül csak egy asszony és egy tíz esztendőes leányka halt meg.

A magyarországi vasutasok fájdalmas részvétellel szívükben, tekintenek a vasutashadseregnek Franciaországban elesett katonái felé.

A magyar vasutasok agyában kezd derengeni a világosság, amely megérteti velük, hogy ezek a borzalmas szerencsétlenségek, amelyek megtizedelik a vasutasok sorait, egyedül annak tulajdoníthatók, hogy a világ vasutainemközhazsnu intézményeknek, hanem az állam főjöveldelmi forrását képező vállalatoknak lesznek tekintve; és mint ilyenek,

olyképpen lesznek kezelve, hogy az alkalmazottak kiuzsorázásában, a biztonsági-készülékek be nem szerzése által törekszik az állam a milliók összeharácslására.

Vasutassors.

Halász János.

A nagykanizsai helyicsoportnak egyik leghuzgóbb, legodaadóbb tagját szomorú halál érte utól. Halász János déli vasuti kocsikapcsoló, ki a nagykanizsai helyicsoport jegyzője volt, amint a mozgókocsikat összekapcsolta, oly szerencsétlenül jutott az ütközők közé, hogy összeroncsolt testtel, holtan vették ki onnét. A hivatalos vizsgálat bizonyosan meg fogja állapítani, hogy nem tartotta be a szabályokat és így önmaga az oka szerencsétlenségének. Pedig nem is oly rég, amikor a déli vasutasok passzív rezisztenciája volt, azért akarták állásából elmozdítani, mert nagyon is betartotta a szabályokat. Az összes nagykanizsai munkások részvéte kíséri sirjába szervezetének buzgó és lelkiismeretes munkását.

Sirjánál eltűnődve állunk meg és el-elgondolkozunk afelett, meddig kell még a munkásságnak vérét ontani a falat kenyér miatt? Mikor szűnik meg már örökös hajhászása a munkásságnak? Mikor látja el már az örökké éhes tőke a kocsikat önműködő kocsikapcsolókkal?

Ideális álmok ezek még csak! Szegény Halász János, te is a kizsákmányoló tőke halottja lettél. Szomorú halálad csak újabb, erősebb munkára készítet bennünket. Éltedben is buzgó tagja voltál szervezetünknek és össze roncsolt tetemeddel is csak szervezkedésre buzdítsz.

Ha majd jobb napok virradnak a vasutaságra, nem feledjük, hogy a nehéz, küzdelmes napokban velünk voltál. Véres, összeroncsolt tested talán egy pillanatra meg-hökkenti, észhez téríti a hatalmasokat? ...

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

A helyicsoportok közleményei.

A vecsési befizetőhely tagsági díjainak szedésével Suba Imre, Boscsék F. és Touzer Antal vannak megbízva. Kérjük a vecsési tagtársakat a tagdíjakat ezeknél fizetni.

A budai helyicsoport minden héten csütörtökön vezetőségi ülést tart. Minden kedden hivatalos óra esti 7 órától 9 óráig. A hivatalos órán az elnöknek lehet kérelmet és panaszokat előterjeszteni. Az új egyleti helyiség I. ker., Hegyalja-ut 22. sz. alatt, a Kriszt-féle vendéglőben van.

A szegedi helyicsoport szeptember hó 8-án, vasárnap, délután pont 3 órakor, az egyleti helyiségben (Sas-u., Hétválasztó szálloda) taggyűlést tart. A taggyűlés után tudományos előadás lesz.

Ugy a vezetőségi tagokat, valamint a tagtársakat felhívjuk, hogy ez üléseken, melyek minden szombaton este 8 órakor tartatnak meg, pontosan megjelenjenek.

A vezetőség.

A nyugati helyicsoport vezetősége felhívja a tagokat, hogy a hátralékos tagdíjakat minél előbb rendezzék, mert ellenesetben a tagok sorából törölnetnek.

A rákos-rendezői helyicsoport VI. ker., Dévényi-utca 8. szám, a Nagy Károly-féle vendéglő helyiségébe költözött.

Minden kedden este 7 órakor vezetőségi ülés tartatik. A vezetőség tartsa kötelességének az üléseken okvetlen és pontosan megjelenni.

A csoport elnöke.

A dombovári helyicsoport szeptember hó 8-án, a Schmiedt-féle vendéglőben lévő egyleti helyiségben, taggyűlést tart. Rendkívül fontos ügyek elintézése megköveteli a tagok pontos megjelenését.

A szombathelyi helyicsoport tagjainak figyelmébe! Minden hétfőn este 7-től bizalmiférfi-ülés; csütörtökön este 7-től hivatalos óra; minden szombaton vezetőségi ülés s minden hó utolsó szombatján este összválasztmányi ülés.

Jövő hó 1-én, délután 4 órakor taggyűlés lesz. Az ügy fontossága megköveteli, hogy minden tag pontosan megjelenjen.

A vezetőség.

A Budapest—keleti helyicsoport szeptember hó 3-án, este 6 órakor, taggyűlést tart. A tagtársak pontos megjelenését kéri

a vezetőség.

Jogi tanács.

Szövetségünk tagjai jogi tanácsot nyerhetnek minden csütörtökön este 7—8 óráig a szövetség helyiségében: VII., Garai-utca 16., I. em. 6. Szövetségünk jogtanácsosa, Dr. Kadosa Marcel ügyvéd Izabella-utca 13. alatt lakik. Vidéki tagtársaink levélben nyerhetnek jogi tanácsot.

A nagy kiábrándulás.

Minden törvény, még ha olyan rossz is, ha végrehajtásában alkalmazkodik a kor viszonyaihoz és szelleméhez, a rossz törvényből is lehet jó törvény. Mert nem a törvény rideg szakaszai és rendelkezései lényegében az irányadók, hanem az, hogy a törvény végrehajtása miképpen tud alkalmazkodni az érdekelt anyagi és erkölcsi életéhez. Ez a teoria éppenséggel csütörtököt mondott a vasutasok fizetésrendezési törvényének végrehajtásánál.

Nem volt eset arra még, hogy a magyar törvényhozás asztalán, egy olyan törvényjavaslat feküdt volna, mint a vasutasok fizetésrendezési törvénye. A diplomáciai ügyességnek olyan módjával, a raffinériának szemfényvesztésig menő ügyességével volt összeállítva, úgy hogy még azokat is elkábitotta, akik nem sokat vártak a nagy nemzeti kormány jóakarától. Most, midőn a törvény már szentesítve és végrehajtva, midőn a kormány kicsi ajándékai okmány formájában van a vasutasok kezében — kezdődik a nagy öröm, az általános mámor után: a ki-józanodás, a kiábrándulás.

A fizetésrendezési törvény végrehajtásánál éppen ellenkező dolog történik, mint ami az 1904-iki Hieronymi törvényről történt. Mig 1904-ben minden furfang és ravaszság nélkül állították össze az illetmény-táblázatokat, de a végrehajtásnál igyekeztek némileg a vélt sebeket orvosolni, addig most, a törvény végrehajtása előtt, igyekeztek a vasutasok jelentékeny rétegét mély állomba meríteni, hogy a végrehajtásnál ki ne látszon a furfangnak és ravaszásnak kereszettelhető lóláb. Most, midőn a törvény végrehajtva van, csak a leglényegesebb sérelemre akarunk rámutatni. Nem akarunk izgatni, nem akarunk a dologból erőnek-erejével kázust csinálni, de utalnunk kell ama körülményre, hogy mily módon és milyen furfanggal, minden színezés nélkül mondván, csapták be a vasutasokat.

A fizetésrendezési törvény egyik leglényegesebb intézkedése a következő szakasz: a rendelkezése. Ide nyomtatjuk, hadd értsék meg azok is, akiknek nem került anyagi áldozatukba ezen rendelkezés formulázása, hadd értsék meg ők is, hogy egy pillanatra el lehet kábitani a vasutasokat, de ha a jelen viszonyok közt tisztán fog látni, a rövidlátó és furfangos urak dicső uralmának hamarosan befellegzik.

Ezen rendelkezés következőképpen hangzik:

3. A B) táblázat 4., 7., 9., 11. és 16. fizetési csoportjába tartozó alkalmazottak közül azok, akik a jelen törvény hatályba lépte idejében

az államvasuti altiszti fizetési táblázat III. fizetési osztályának 3. fizetési fokozatába történt szorozás mellett évi 1200 K. fizetést élveznek, az emlitett fizetési csoportok 3. fizetési fokozatába (1400) K. sorozandók.

Az a szolgálati idő azonban, mely ezeknek az alkalmazottaknak utolsó kinevezése vagy előléptetése óta eltelt, az egyes fizetési csoportok magasabb fizetési fokozataiban rendszeresített fizetésre való igény szempontjából olyképpen számítandó, mintha a besorozás alkalmával a megfelelő fizetési csoport 2. fizetési fokozatába soroztattak volna.

Hogy ezen rendelkezést megértstük, tudnunk kell azt, hogy az 1896—1903-ig kinevezett altisztek, akiknek $\frac{9}{10}$ százaléka egy sajátságos körülménynél fogva mind 1200 korona illetmény élvezetében voltak, képezik a fenti csoportba tartozókat. Az alanti két-szinű indokolás és az a körülmény, hogy 2050 altiszt lett volna a kimutatás szerint 1600 koronás rangsorba besorozva, — de a végrehajtásnál egyetlen egyet se soroztak be — bizonyítja legjobban, hogy a végrehajtásnál tünt ki az, hogy az egész törvény a szemfényvesztésnek gyéren összeállított komplexuma.

Ugyanezt lehet más csoportbeli vasutasoknál is konstatálni, ezt az egy tény azonban csak azért emeltük ki, mert legkirívóbban itt érvényesült a becsapásnak nemes mestersége.

Ha ezek után a vasutasok nagy részének van kedve a leghatalmasabb felsőbbbségnek albumot adni, ám adjanak, ha fent ezt minden szemérem nélkül elfogadják; csak egyre kell figyelmeztetnünk a legmagasabb felsőbbbségeket: hogy lesz utókor, amely ezeket a diszalbumokat a bűnügyi muzeumba fogja elhelyezni. Utoljára a becsapának ilyen kriteriuma, bűnügyi szempontból, látványosságot képez.

Azonban midőn ezeket a tényeket konstatáljuk, nem szabad se a multak felett keseregni, se a jelen felett kétségbe esni. Öntudatos embereknek éleslátásával kell észrevennünk, hogy a kinevezett kartársaink számottevő tömege könnyen megnyerhető a céltudatos szervezkedésnek. Nincs az a mézes-mázos szép szó, nincs többé az a hitegetés, amelylyel a kinevezett kartársainkat elbolondítani lehetne. A remény, hitegetés és becsapás után náluk is kigyult az öntudat világító tüze.

Se a multban nem volt, se a jövőben nem lesz kedvezőbb alkalom a kinevezett kartársaink megnyerésére, mint most. Nincs az a ékesen szóló agitátor, nincs az a jól szerkesztett szocialista lap, amely jobban tudna agitálni, mint a lex Kossuth.

A céltudatos vasutas-mozgalom fejlődése és jövője hív fel bennünket, a kinevezett kartársaink felvilágítására.

A szervezett vasutasok igazi feladata csak most kezdődik. Nagy munkát kell végeznünk; ezernyi akadálylyal kell megküzdenünk, ezzel tisztában vagyunk, de viszont tudjuk azt is, hogy munkánknak meg lesz az eredménye. A hitegetés és vasutabolondítgatás szép korszaka már lejárt. A mi utunk meg van csinálva, csak habozás és félelem nélkül kell reá lépnünk.

Tekintsünk széjjel Ausztriában, gazdasági jólétben és biztosított jogok tekintetében jóval gazdagabb vasutas társadalma felett. Ott már megértették és követték azt a bevált taktikát, hogy a kinevezettek és a munkások ügye csak egyszerre arathat diadalt. Lehetséges, hogy egyes kategóriák pillanatnyi érdeke szenved ezalatt, de mi szervezett vasutasok csak egy célt ismerünk: *mindnyájunk közös nagy érdekét*. Csak a mai vasuti politikának lehet az a célja, hogy egyik kategóriát kijátszssa a másik ellen, nekünk legkevésbé lehet célunk.

A szervezett vasutas-mozgalom most áll történelmi válság előtt. Ha minden igénybe vehető eszközünket igénybe vesszük, ha az agitációnak soha meg nem szűnő mozgékonyásával felvilágosítjuk kinevezett kartársainkat, a válság nemcsak a szervezett

vasutasokra nézve: *hanem az általános munkásmozgalomra nézve is kedvezően oldódik meg.*

Szervezett vasutasok! A ti nagy munkátok most kezdődik! Ki, a kinevezett kartársaink közé: agitációra!

Szocialisták vagyunk-e?

(F) Akik a vasutasmozgalmat kezdettől fogva éber figyelemmel kísérték; akik jövőbe látó szemekkel kutatták a vasutasok mozgalmában felmerült jelenségeket, azok tisztában voltak azzal: hogy a *vasutasmozgalom előbb vagy utóbb abba a mederbe fog tereledni, melyben az osztályharc alapján álló forradalmi munkásság halad*, vagyis a pusztán anyagi és pillanatnyi előnyök eléréséért folyó harca a vasuti munkásságnak és a vasutasok összességének át fog fejlődni a mai igazságtalan, az elnyomatás és kizsákmányolás rendszerén felépült társadalom elleni harccá, hogy ennek lerombolásával teremtsenek egy újat, egy szebbet, amely a munka, a jólét és az igazság társadalmá leendő!

Akik a történelmi fejlődéssel, annak törvényszerűségével tisztában voltak, azok egy percig sem kételkedtek abban, hogy a vasutasok tizezreinek lelkét is el fogják ragadni azok az eszmék, melyek a milliányi elnyomott proletárt lelkesítik, küzdelemre szólítják!

De ha ezzel tisztában is voltak, azt azonban nem is sejtették, hogy ily rohamosan fog tért és sziveket hódítani a vasutasok között a szocializmus.

Alljunk meg egy pillanatra és idézzük fel a multak bieneit, amelyek a vasutasok lelkét terhelik.

Alig mult másfél éve annak, hogy a koalíciós kormány kinevezése alkalmával, amidőn hatalommal felruházva jöttek meg Bécsből, a vasutasok százai fogadták diadalmamortól eltelve a hazatérő hősokeket, akik meghódították a — hatalmat. Boldog volt az a vasutas, aki elfoglalhatta a kifogott lovak helyét. Meghalni vágyott az, aki érinthette valamelyik bevonuló isten ruhájának a szegélyét.

A nyomortól elcsüggedt emberek szívébe a remény sugara lopódzott be, ujult erővel, fokozott lelkesedéssel láttak szolgálati kötelességeik elvégzéséhez, mert bíztak abban, hogy azok, akik *ígérték a népnek szabadságot, gazdasági helyzetének javítását, most hatalomra jutva, igyekezni fognak a tett ígéretek beváltásával bebizonyítani a nép iránti szeretetüket.*

Jaj volt azoknak, akik a félrevezetett népet fel akarták világosítani!

Jaj volt azoknak, akik odaálltak a nép elé, hogy az igazságot feltárják, megmenték a népet egy szörnyű csalódástól addig, amig nem késő, amig a remény nem vert még mély gyökeret a nép szívében. Bizony az istenadta nép nem egy helyen forrasztotta a torkukra a szót azoknak, kik elég vakmerők voltak isteni álmát zavarni az igazság feltárással.

A vasuti munkásság is fanatikus hittel volt eltelve a nemzeti nagyságok iránt. A vasuti munkásság is meg akarta kövezni azokat, akik fel akarták nyitni a szemüket, hogy meglássák az *igazságot*. Igaz, hogy a vasutasokkal szemben kezdetben még nem éreztették az új korszak emberei munkásgyűlöletüket. Szervezeteiket nem üldözték, vezetőiket nem börtönözték be és nem uszították rájuk a rendőrlégényeket.

Ezt tette vakká és süketé a vasutasok ezreit. Ezért nem látták meg a szervezett proletártestvéreik ellen megindított örült hajsztát és üldözést.

Nem látták a tönkretett munkásszervezeteket. Nem látták a koalíciós uralom első esztendejében a mezőkön, termőföldeken a mintegy ellenséges területet megszálló csendőrség szuronyainak csillámlását az életet adó napfényben! Nem hallották a láncra vert, istállóba börtönözött földmivelő proletártestvéreik panaszszavát.

Az ígéretek részegítő mámorában mindez érintetlenül hagyta a vasutasokat. De a saját nyomorúságuk, az ellenük és szervezetük ellen megindított hajsza kijózanította, észretérítette; a szocialdemokrata munkásság részéről megnyilvánult szeretet és érdeklődés bevitte őket az elnyomottak táborába, hol közös szenvedés, közös küzdelem és közös győzelem vár rájuk.

A multban lejátszódott események fényesen bizonyítják, hogy a vasutasoknak ott a helyük az osztályharc alapján álló munkástestvéreik között.

A szervezett munkásság védte meg a vasutasokat *Érsekújváron* annak idején a műhelyfőnöki despotizmus ellen.

A szervezett munkásság védte meg Temesváron a rendőri brutalizmus ellen őket.

A déli és szamosvölgyi vasutasok győzelmes harcát is nagyrészt a szervezett munkásság támogatásának köszönhetjük.

A szervezett munkásság hatalma és ereje képes megakadályozni azt, hogy a harcban álló vasutasok helyét új munkásokkal pótolhassák azok a dölyfös urak, akik nagy göggel szokták kijelenteni, hogy egy helyett százat kapnak.

A szervezett munkásság erős karjaira támaszkodva lehet csak a jövőben is harcolni a pragmatika alatt nyögő vasutasoknak az elnyomatás, a kizsákmányolás ellen.

Az üldözött, a becsapott, a hamis statisztikai adatokkal kifizetett, az ígéretek által eltántorított, de kiábrándult vasutasok tehát egész joggal és lelkesedéssel mondhatják, hogy igenis szocialisták vagyunk és leszünk!

SZERVEZETI ÜGYEK.

A szegedi szervezett vasutasokhoz. Nem vád, csak figyelmeztetésképp szólunk a szegedi szervezett vasutasokhoz, hogy nem elég az, ha a tagjárulékot pontosan fizetik a helyi csoportban, de tartásuk lelkiismereti kötelességüknek, hogy tagavagy nyilvános gyűlésen pontosan megjelenjenek.

Sajnosan tapasztalja a helyi szervezet vezetősége, hogy a tagok legnagyobb része közömbösségből távol tartja magát a gyűlésektől.

A szegedi viszonyok pedig oly gyalázatosak, hogy éppen itt kellene minden tagtársnak odahatni, hogy a gyűléseken valamennyien megjelenjünk.

Szeged szerepel abban a bizonyos statisztikában, mint a legkisebb átlagos keresetet feltüntető műhely.

Szegeden uralkodik még most is a legnagyobb elnyomatás.

Ha a nyomort és elnyomatást meg akarjuk szüntetni, akkor oda kell törekednünk, hogy felébbresszük a közömböseket, az alvókat. Fel kell kelteni bennük az érdeklődést a tudományos előadások iránt, amelyet azért rendez a helyi szervezet, hogy a vasuti munkások a kellő műveltséget elsajátítva, tudatára ébredjenek ama fontos hivatásnak, amely a munkásosztályra vár.

A munkások szervezkedésének kétes az eredménye, míg a kellő műveltséget el nem érik. A műveletlen munkás gyáva, meghunyászkodó, minden mozgalomban kész veszedelem.

Mutassák meg a szegedi vasutasok, hogy a kellő műveltség fokát elérték, hogy az elvetett magot ápolni akarják; megismerték a munka becsét, öntudatra ébredtek.

A szegedi csoport megerősítésében minden tag vegye ki a részét. A vezetőségi tagok se feledjék, hogy kötelességük a vezetőségi üléseken pontosan megjelenni és a tagok érdekében üdvös működést kifejteni.

Tüzes lelkesedéssel teljesítsék szent feladatukat, akkor elérjük azt, hogy a szegedi helyicsoportha büszkeséggel fog tekinteni az ország szervezett munkássága.

A vezetőség.

Figyelem Budapest és környékbeli pályamunkások!

Hónapok teltek el azóta, hogy a pályamunkások érdekében a miniszteriumhoz benyújtottuk a memorandumot. Mindeztideig semmi választ nem kaptatok.

Lehet, hogy arra számítanak odafent, hogy a nyári munka megszűnével a mezőgazdaságban, ki lesztek téve annak, hogy esetlegesen harcotokat könnyen letörhetik a munkáttalanok seregével.

Ennek a számításnak azonban dugába kell dőlni!

A pályamunkások nem fognak addig várni, míg az uraknak jól esik és amíg rájuk kedvező viszonyok következnek be.

Pályamunkások, készüljétek!

Legközelebb nagy nyilvános gyűlést tartunk, melynek célja irányt szabni mozgalmunknak, melyet a megélhetésért indítottunk.

A gyűlés helyét és idejét jövő számunkban közöljük.

Pályamunkások! A gyűlés sikere érdekében már most agitáljatok teljes lelkesedéssel.

Testvéri üdvözlettel

a lapbizottság.

Az adó.

— Irta: Dr. Kadosa Marcel. —

IV.

Kettős érdekünk van az I. osztályu kereseti adó fizetése alól való szabadulás érdekében.

Az egyik feladatunk az, hogy elérjük fő célunkat, annak a törvényen alapuló álláspontnak a törvényre juttatását, amely szerint a vasuti munkások, akik napibér mellett dolgoznak, I. osztályu kereseti adót egyáltalában ne fizessenek, hanem mint napszámosok az 1883. évi X. t.-c. értelmében adómentesek legyenek.

Ezt a célt kétféle uton igyekeztünk majd elérni.

Első sorban terjedelmes és részletes memorandumban fogjuk kifejteni igazságainkat a pénzügyminiszter előtt. Lehetetlenségnek tartjuk, hogy már ez az eszköz is sikerre ne vezetne. Teljes lehetetlenség, hogy amit részünkre a törvény biztosít, azt egy erőszakos belemagyarázással el lehessen tőlünk venni. Ha a pénzügyminiszter fekete-fehéren látni fogja, hogy a törvény világos szavai szerint nem szabad adót szedni a napibérestől, akkor elképzelhetetlen, hogy vagy el ne ismerje az adómentességet, vagy — ki ne neveztesse a napibéreseket.

Ezt a memorandumot okvetlenül be fogjuk nyújtani és ettől is eredményt várunk.

Amennyiben pedig bekövetkezik az a fel sem tételezhető eset, hogy a memorandum nem vezetne célra és a pénzügyminiszter nem teljesítené az abban foglalt jogos kívánságot, akkor nemesak a törvényhozáshoz fogunk fordulni sérelmünk felpanaszolásával, hanem a közigazgatási bíróság döntését is provokálni fogjuk ebben a kérdésben.

Amíg azonban a mai állapot fennáll, addig is mindenkit érdekelhet tudni, hogy mennyi az az adó, melyet I. osztályu kereseti adó címén reá törvény alapján ki lehet vetni, mondom: amennyiben egyáltalában kivethető az adó.

Ezt is közlöm olvasóimmal, hogy mindenki maga ítélhesse meg, vajjon nem szednek-e tőle többet a törvényesnél.

Az I. osztályu adó mértéke kétféleképpen is osztályozva van. Először attól függ, hogy ki fizeti, másodszor attól, hogy hol fizeti.

Miután azonban e helyütt csak a gyáraknál, vállalatoknál alkalmazott segédekről és segédmunkásokról van szó, mert ilyen címen adóztatják a vasuti munkásokat, ennél fogva a többiről nem beszélünk.

Mennnyit fizetnek tehát csak segédek és segédmunkások?

Erre aszerint kell választ adni, hogy hol fizettetik az adó.

A fővárosban. A családfő, vagyis a férj, az özvegy, vagy elvált, vagy magánosan élő ember 10 koronát évente.

Azonban nemesak a családfő esik I. osztályu kereseti adó alá, hanem a családtag is. Így a feleség, a családfővel egy háztartásban élő 16 évesnél öregebb és külön önálló keresetet nem üző vérszerinti vagy fogadott gyermekek és rokonok. Ha azonban a családtag valamely képezdének, iskolának a tagja, akkor adómentes.

Nos tehát minden családtagnak a fővárosban 2 korona 40 fillér az adója. És ezt is a családfőnek kell fizetnie.

A második csoportot alkotják a törvényhatósági joggal felruházott, vagy ugynevezett szabad királyi városok, rendezett tanácsu városok, vagy oly községek, amelyek vármegyék székhelyei, vagy amelyekben királyi törvényszék van, feltéve, hogy mindezek a helyeken 10.000 léleknél több lakos van, avagy pedig, ha nincsen is több, de van rendes vágányu vasuti, vagy gőzhajózási állomása, vagy nincsen semmije, de van 15.000 léleknél több lakosa. Ezeken a helyeken fizet:

a családfő --- 9.— koronát;
a családtag --- 2.— koronát.

A családtag adóját itt is, mint mindenütt, a családfőre vetik ki.

A harmadik csoportban vannak a második csoportban felsorolt törvényhatósági joggal felruházott, rendezett tanácsu városok, vármegye és törvényszéki bírósági székhelyek, ha nem bírnak a második csoportnál említett kellékekkel, vagyis ha nincs 10.000-nél több lakosuk, se vasuti se hajóállomásuk. Végül ide tartozik minden helység, ha lakossága 8000 és 15.000 között van. Ezeken a helyeken fizet:

a családfő --- 8.— koronát;
a családtagok --- 1.20 koronát.

Egynéhány példával ráfogom vezetni tisztelt olvasóimat, hogy mindenki könnyedén meg tudja ítélni, vajjon ő melyik csoportbeli helyen lakik és így mennyi adót lehet ő ellene kivetni. Természetesen itt mindig csak az I. osztályu kereseti adóról van szó. Mert, ha valakinek házacskája, vagy földje van, vagy más egyéb inódon adóztatható meg, arról itt most nem beszélünk. Ezuttal kizárólag avval foglalkozunk, hogy mennyi adó vethető ki Péterre vagy Pálra azon az alapon, hogy ő valamely vasut szolgálatában mint napibér mellett dolgozó (és emellett esetleg még százalékban is kereső) munkás van alkalmazva. Kifejtetem, hogy szerintem, jobban mondva a törvény szerint semmi sem vethető ki ezen az alapon. De amennyiben ezidő szerint mégis megtörténik a kivetés, ebből a szempontból irtam le, hogy mennyi vethető ki, mint I. osztályu kereseti adó.

Lássuk tehát a példákat.

(Folytatom.)

Az éjjeli örök.

Se ünnep, se vasárnap, napi 13 óras szolgálat, egy pár garas napibér, akinek ez inyére van, az megfelel a Máv. igényeinek és lehet — éjjeli ör.

És tényleg egyike a legterheesebb szolgálati ágaknak az éjjeli ör hivatása.

Rendszerint rokkant embereket helyeznek át erre a szolgálatra. Ha a Máv. kipróbálta belőlük a lelket, ha testi épségüktől megfosztotta őket, akkor adnak nekik „könnyebb” szolgálatot.

Hát pedig ebben a könnyebb szolgálatban nincs köszönet.

Nyáron tizenegy, télen tizenhárom óra hosszat talpon lenni, cseppet sem könnyű dolog.

A téli hideg elől még olyan faköpnöyeg

alatt sem huzhatják meg magukat, mint a katonák silbakjai.

De hiába is adnának részükre faköpnöygeket. Ez alá menekülni a csipős szél vagy hó elől, szolgálatuk nem engedi. Ha tolvajok a legtöbbször nyitott raktárakban levő árukat megdézsmálják, úgy az éjjeli örök teszik felelőssé, mondván, hogy miért nem voltak jobban szemfülesek. Az eltűnt árukat az éjjeli örök tartoznak megfizetni, csekély keresetük ily módon is meg lesz rövidítve.

A dunaparti teherpályaudvar éjjeli őreinek különösen nehéz helyzetük van.

Amióta emlékeznek, 20—25 évi szolgálati idejük alatt még nem volt sohasem szabadnapjuk. Minden éjszaka az óriási pályaudvart és annak környékét méregetik lép-teikkel.

Egy-egy éjjeli örre 3—4 raktár is esik. Különösen nehéz a két nyitott raktár körüli szolgálat, ahol a transitó áruk vannak felhalmozva. Azelőtt az 500 méter hosszúságú raktárt két éjjeli ör őrizte, ma már egy, ör teljesít itt is szolgálatot.

Nagyon érthető, ha ily módon a lopások napirenden vannak. Hiszen teljes lehetetlenség egy félkilométer hosszúságú területen eléggé ébernek lenni. Amíg a raktár alsó végén fürkész valamely zörej oka után az ör, azalatt a felső végén sorra furhatják a hordókat. A Máv. és a szállító közönség érdeke kívánja meg legelsősorban az éjjeli örök szaporítását.

Hát még az örök fizetése!

Erről legjobb nem is írni.

Szégyenpir kell, hogy ellepje az intéző körök arcát, hogy az ország fővárosában napi két koronával honorálják az éjjeli örök tizenhárom óras szolgálatát.

Ebből a két koronából még nyugbér- és betegsegélyzési járulékot is levonnak, a fennmaradó összegből tessék azután megélni.

Számtalan esetben kérelmezték fizetésük emelését.

De mindhiába! A válasz mindannyiszor elutasító volt. Sőt igen gyakran szemérmetlenül vágták az éjjeli örök szemé közé, hogy örüljön annak, amennyit kap. Ezt sem érdemli, mert rokkant, mert már öreg, meg hogy ugysis kegyelenkenyeret eszik.

A dunaparti teherpályaudvar éjjeli őrei a múlt héten még egy utolsó kísérletet tettek helyzetük javítása érdekében.

Egyszerű, keresetlen szavakkal megírták helyzetüket és küldöttségileg felvitték a felsőbbségnek.

Mindössze öt emberről van szó. Egy pár garas béremelés is lendítene helyzetükön.

Igazán kíváncsian várjuk az eredményt, vajjon ezt a csekély béremelést nem tagadják-e meg a Máv. kényurái ama indoklással, hogy elviselhetetlen terheket róna az országra.

Az éjjeli örök pedig jól teszik, ha minden eshetőségre készen, még erősebben szervezkednek.

LEVELEZÉS.

Ruttká. (A Ksod.) E hó 17-én a Ksod alkalmazottai is kaptak rendezést, már t. i. az, akinek jutott. A legtöbbjének azonban egy fillér sem jutott, akárcsak a Máv.-nál. Amilyen keveset, helyesebben semmit sem kapott az alkalmazottak nagy része, éppen olyan sokat kívánnak tőlük. Dolgozni szakadásig dolgozhatnak, egyes osztályokban pláne reggel 5-től esti 6-ig, sőt 8-ig. Még ebben is a Máv. nyomdokain haladnak a Ksod. vezéremberei.

Nagyon természetes, hogy mivel a Máv. nem adott a munkásságnak béremelést, hát a Ksod. sem adott, s bárha különórakért 50%-kal magasabb bér járna, mégsem számolják ezt el.

A kereset különben is gyenge. A lakásviszonyokról már a multkor is irtunk és az élelem is drága. A helyzet javítását célzó emlékiratot még mindig „jóakarólag tanul-

mányozzák", pedig még januárban terjesztették fel a munkások.

A számos követeléseknek csak egy pontját intézték el eddig: a munkaidőt. Igaz, hogy a kért 9 óra helyett itt is 9¹/₂ órát adtak. Harmincöt napra bevonuló családos emberek egy garast sem kaptak a Ksod.-tól. Nem telik az összeharácsolt milliókból.

Szabadjegyeket csak nagy nehézségek után lehet szerezni. Ha valaki Ruttkáról Zsolnára akar jegyet, annyit kell a jegy megszerzése miatt szaladgálni, hogy ezalatt gyalog, kevesebb fáradsággal és bosszankodással bizvást Zsolnára érhetett.

A nyolc napi szabadságnak még hire sincs! Az akkord-árak emelése még mindig késik. Véres verejtékekkel képesek csak a munkások 26—50%-ot keresni.

A szereldében barmok módjára dolgoznak az emberek a 2—6 koronás akkord-árak mellett. A művezető úgy fizet, ahogy akar. 2 korona 40—60 filléres bérek mindennapok. Ebből a keresetből még megélni sem lehet, nemhogy félretenni.

Ha valaki oly szerencsés, hogy a gyilkos munka mellett meg is öregszik, az öreg napjaira leülhet a templom elé koldulni.

Nem lesz csodálni való, ha a Ksod. alkalmazottai követik majd a déli vasutak, vagy pláne a szamosvölgyiek példáját. Szervezettségük tudatában ettől sem riadnak majd vissza. Jó lesz, ha odafenn már felhagynak az enlékirat jóakaratu tanulmányozásával. Ettől már odafenn is eszmélt kaphattak, a munkásság meg már kifogyott a türelemből.

Cselekvést kérünk!

Szeged. (Birokverseny fűtőházban.) Amióta a mozdonyfelvigyázó urnak „rendezték” a fizetését, azóta nem lehet vele gyalog beszélni.

Azt hiszi Sipos Károly mozdonyvezető ur, hogy a felemelt fizetést munkásnyuzással, meg verekedéssel kell megszolgáltatnia.

A minap Fodor István éjjeli őrről tűzött össze, mert Fodor Sipos ur parancsára a tartaléknak nem akart olajat adni. Hogy honnan adjon Fodor István olajat a tartalékgép részére, mikor ő ennek részére egyáltalán nem is kap, azt Sipos ur nem kérdezte. De mert Fodor nem adott, mert nem adhattott, hát kapta magát Sipos ur és a görög-romai birkózás szabályait pontosan betartva egy félnelson-fogással odavágta Fodor Istvánt egy kocsi sarkába, hogy csak úgy porzott. Fodor István még ma is nyomja azóta az ágyat. Sipos ur pedig alig várja, hogy cirkusz jöjjön Szegedre. Meg akarja mutatni, hogy ő még a cirkuszi díjbirkózót is úgy földhöz teremti, hogy itt-ott szedi össze magát.

Ha azonban a díjbirkózó nagyon erős találna lenni, akkor sem fog tőle megijedni. Egyszerűen megreszeli a torkát és olyan cifra káromkodást szalajt ki rajta, hogy a díjbirkózónak aligha szóttyan kedve kiállani a platzra. Mert káromkodni, szidalmazni jobban tud Sipos ur, mint birkózni.

A fűtőházi főnök emiatt már az orrára koppintott, hanem hát ez annyi, mint falra borsót hányni. A káronkodására Sipos ur nagyon büszke. Meséli is fiúnek-fának, hogy bárha ő csak baka volt, hanem ha katona korában amugy istenigazában elkáromkodta magát, hát egy svadron huszár is belepirult. A fűtőházi munkásokat is elönti a szégyen és harag pirja, ha Sipos urat látják. Csak a fűstől kormos arcokon nem láthatta Sipos ur, hogy vérvörösek lettek, amikor Fodor Istvánt a földhöz vágta. Ezt még számon kérik.

Addig is trenirozza magát. Sipos ur, mert lehet, hogy verekedési jutalmat is fog a Máv. osztogatni. Ezen sem csodálkozunk a mai tulipántos világban.

Vallisor. (Pályaőrök helyzete.) Az öntudatos szervezkedés már ide is elhatott.

Egy kis falucskában, ahol eddig csak a pap meg az állomás-előjáró tartotta szótval és ígérekkel a vasutasokat, már ebben a kis faluban is ismerik a szervezkedés legyőzhetetlen hatalmát.

Természetes, hogy ez a levél is panaszos. Hogy is ne volna az, hiszen a pályák mentén szétszórta élő pályaőrökre már a magány is terhesen hat. Amíg a többi kategóriák az állomásokon, műhelyekben kölcsönösen elpanaszolhatják egymás buját-baját, addig a pályaőr ezzel még a lelken sem könnyíthet. Az egyedüli vigasza az elhagyottság érzetében az a lap lehet, amely hivatva van a távol messzeségben élő pályaőröket közelebb hozni egymáshoz. A vallisorai kartársak is ezért nyultak a tollhoz. Megírják, amit már annyiszor megírtunk, hogy nehéz, nagyon nehéz sora van a pályaőrnek.

Igy például méltánytalannak tartják, hogy amíg Káransebes és Körpa között két pályaőrrel, egy mozgó ór tesz szolgálatot, addig Körpa és Temesszlatina között is csupán egy mozgó ór van alkalmazva, bárha ezen a vonalon három pályaőr tesz szolgálatot.

Pedig az örök szolgálata szerfölött terhes. Naponta délelőtt öt vonat közlekedik, még pedig: 7, 8, 9, 10³/₄ és 11¹/₄ órákor, délután 4, 5¹/₄, 6¹/₂ és 7 órákor, éjjel pedig 8³/₄, 11, 12¹/₂, 1¹/₂ és 5 órákor. Ezenkívül négyszer napjában még a vonalat is be kell járni, amely mindannyiszor 1¹/₂ órát vesz igénybe. Ez több a soknál, annyival is inkább, mert a rendes vonatokon kívül számos egyéb vonat is közlekedik, azonkívül minden órnek 12 szelvény fűtőszítás is kijutott, a melynek tisztán tartására rá kell fordítania az egy pár órai szabad idejét.

Bizony nehéz ez a helyzet és értjük, ha kartársaink a szervezkedésben keresnek segítséget.

IRODALOM.

Az orosz szabadságért. (Írta: Egy orosz forradalmár, fordította Holló Jenő.) A világesemények középpontjában ezidőszent Oroszország áll. Itt küzd a legszélsőbb autokratizmus a legszélsőbb forradalmi irányzatokkal. Erre a borzalmas túlekedésre, mely százezrek életébe, véérébe kerül, az egész világ kíváncsian bámul. Sajtó, irodalom, sőt a művészet is egy idő óta nagy szeretettel meríti anyagát az oroszországi forrongó mélységekből s az a rendkívüli hatás, melyet az ilyen irányú cikkek, könyvek, színművek, képek keltenek, a bizonyossága annak, hogy az emberiség műveltebb része együtt érez a forradalmárokkal a cárizmus ellen. Mélységes emberi dolgok, nagy társadalmi tanulságok jellemzik e műveket s azért nagy értékek az egyetemes kultúra számára.

A sok irodalmi mű között, mely napjainkban az orosz viszonyokkal foglalkozik, kevés okozott olyan feltűnést, olyan mély hatást, mint az a regény, melyet az „Az orosz szabadságért!” címmel az idén közölt a Népszava. Az anarchista Kropotkin hercegnek néhány évvel ezelőtt kiadott „Autour d'une Vie” című munkája óta nincs könyv, mely kiáltóbban jellemezné az orosz viszonyokat, mint ez a regény. A Népszava könyvkereskedése kitűnő szolgálatot vélt teljesíteni, mikor a Népszavában közölt regényt most könyvalakban is kiadta, hogy a szaktársak könnyebben férjenek hozzá s mint agitációra kiválóan alkalmas művet, mindenfelé terjeszthessék. Mert ne feledjük, az orosz proletáriátus harca nem nemzeti, nem fajküdelem, hanem népföradalom, mely az egész emberiség szabadságát érinti s bár a könyv „Az orosz szabadságért!” címet viseli, itt nem orosz, de általános népszabadságról van szó.

A terjedelmes, egyszerű jóízléssel elkészített könyv, mely a Világosság-nyomda kitűnő terméke, a lehető legcsekélyebb árban, egy koronáért kapható a Népszava könyvkereskedésében. A kiváló művet Holló Jenő elvtársunk jó magyaros nyelven fordította le, mely nagyon emeli a könyv agitációs értékét. (m. i.)

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.

Irta Stern J.

Értelmezze ezt ki-ki saját esze szerint A nyárspolgár persze, kinek szellemi ereje sokkal tehetetlenebb, semhogy az osztályuralom visszas világából magasabb művelődési fokra emelkedhetnék, elszédül azon eszmétől, hogy a megélhetés gondolai, az emberi nem ezen rut kísérői, a földről valaha száműzve lehessenek, fogyatékos agyveleje valóságos bukfencet hány és fel nem foghatja, hogy mindenki mindent bőségesen, szíve óhajta szerint élvezhet. Henyőlők országa! Így kiált fel nyárspolgárunk és az ő pityókos állapotában iszonyodik

azon képzelettől, hogy most már az a „hazatlan csöcselék” — amelyhez önmagát természetesen nem számítja — napról-napra berughat és a korcsmáaól ki sem fog mozdulni.

Légy nyugodt, magyar polgártárs, a részeskedés a szocialis népállamban ritkábban fog előfordulni, mint ma. Nincsenek-e elegenden, akiknek módjukban van, hogy minden nap részégek legyenek és még sem isszák le magukat? Az ember csak akkor lesz iszákossá, ha szűk viszonyok között él vagy azok között huzamosabb ideig él; elégtelen táplálkozás öt mértéktelen szesz-fogyasztásra készíti, vagy ha öt szűk, hiányos és nyomorúságos lakásviszonyok a korcsmába üzik; vagy pedig felkeresi azt azon oknál fogva, mert nincs sem helye, sem alkalm, ahol idejét kellemesen és hasznosan tölthetné — hányan mennének inkább a színházba, ha lakhelyükön ilyen létezne, vagy másképp, ha annak látogatására pénzük volna — és a fentemlített esetekben is csak akkor látogatja a csapszéket, ha erkölcsi nevelése és műveltsége hiányos maradt. A szocialis népállamban oly berendezések fognak tétetni, hogy mindenki izlése, hajlama és képessége szerint eszserűen mulathat és foglalkozhatik. Másrészt pedig az észszerű nevelés tan egészen más jellemeket fog képezni, mint a jelenkor és maguk a művelődés forrásai is dusan fognak bugyogni. Az ember, t. i. annak jelleme is a viszonyok terméke, bűnei pedig a hiányos szocialis berendezésekből erednek.

Igaz ugyan, ha az emberek a szűkülődésből rögtön a bőség állapotába ugranak át, a visszaélés veszélye inkább beállana, mert sóvárgással nyulnának a rég kívánt és nélkülözött után és mert a mai viszonyok közt erkölcsileg elkorcsosult természetüket le nem vetköztetnék. De csakis bizonyos időre, mert normális társadalmi állapotok között csakhamar megtalálná az ember egyensúlyát és az emberi természet meg nem estülne mint a növény, melyet rossz földből és kedvezőtlen éghajli viszonyokból jó talajba ültetünk át, ahol eső és napfény bőségesen éri.

Hagyjatok fel tehát azon gyermekies képzelődéssel, hogy a szocializmus az embereket spártai levekre szorítani és falanszteriákba összezsúfolni akarná és egyáltalán az életmódot alacsony átlagszínvonalra leszorítani törekednék. Ellenkezőleg, a kényelmet minden irányban emelni fogja. Szórol-szóra aláírjuk, amit Heine Henrik az ő korabeli téves felfogású szocialistáknak, tudniillik Saint Simon hiveinek mondott: „Mi nem akarunk sansculottok lenni, sem egyszerű polgárok és olcsó elnökök, mi egy népművelő teremtünk egyenlő dicső, egyenlő szent és egyenlő boldog istenekből. Ti egyszerű öltözetet, tartózkodó erkölcsöket és fűszerezetlen élvezeteket kívántok, mi ellenben nektárt és ambroziát, biborpalástot és drága illatokat, kéjt és pompát, mosolygó nimfatáncot, zenét és vigjátékokat akarunk”. De mi mindenki részére kívánjuk ezt, valamennyinek adjuk, nemcsak egyeseknek és ugyane költő szavait helyesljük, midőn mondja: „Igen és határozottan mondom nektek, utódaink szebbek és boldogabbak lesznek, mint mi”.

KILENCEDIK TÉTEL.

A szocializmus nem ellensége, hanem előmozdítója a szépművészetnek.

A szocializmust éppúgy mint a kényelem, a szépművészet ellenségének is tartják; a szocialistákat sötét puritánoknak, képtiszte-lőknek, képrombolóknak és vándorlóknak tekintik, akiknek csak magával a gyomor-kérdéssel és a vele összefüggő dolgok iránt van fogékonyságuk és minden egyebet, mint a gazt, a kultúra mezejéről ki akarnak irtani. Az általunk már idézett Heine Lutetiájában így ír: „Rémülve és borzalommal gondolok azon korszakra, amelyben ezen sötét képrombolók uralomra jutnak. Kérges kezeikkel kimélet nélkül fogják összetörni a szépség márványszobrai,

amelyek szívemnek oly becsesek; összefogják zuzni a művészet ábrándos játékszereit és csecse-becséit, amelyeket a poeta oly nagyon szeretett; kiáltják babérjeteimet, hogy ott burgonyát termeljenek; a lilomokat, melyek se nem fontak, se nem dolgoztak és mégis díszesebben voltak öltözve, mint Salamon király teljes pompájában — ki fogják szakítani a társadalom talajából, ha esetleg nem veszik kezükbe az orsót; a rózsákat, a fülemülét ezen tétlen jegyeseit ugyanazon sors éri; a fülemülét, ezen haszontalan dalnokokat el fogják üzni és óh! az én „lantom termékeiből“ a szatócs fog zacskót csinálni, melyekbe kávé vagy a jövő vén asszonyai részére piskótát fog csomagolni. Oh, én mindezeket előre látom és kimondhatlan szomorúság fog el, ha azon enyészetre gondolok, melylyel a győzedelmes proletárság verseimet fenyegeti, amelyek a régi romantikus világgal együtt sirba fognak szállani.

Kár, hogy meg nem élhetted a jelenkort, a németek legbájosabb költője, aki dacára annak, hogy olyan jellemek felett, kik nem voltak lángeszűek, gunyolódta — mégis egy véghetetlen jobb és szeretetreméltóbb jellem voltál, mint a jelenkor költői, akik buta dühvel feléd irányítják karmaikat. Nagyon kár! Mert oly szatirikusra mint te voltál, éppen a mai kornak volna szüksége és meg is győződhetnél volna, hogy a te „lantom termékeinek“ nincs mit félniük a proletárságtól, meggyőződhetnél volna, hogy ellenkezőleg te vagy annak kedvenc költője, holott mások mocskolják be dicső nevedet, együgyűségből, aljasságból és gyávaságból!

Bocsánat az idézet félbeszakításért, mely oly szépen folytatja: „És mégis, őszintén bevallom, épp azon kommunizmus, amely összes érdekeimnek és hajlamaimnak oly nagyon ellensége, lelkemre oly varázst gyakorol, amelynek ellentálni nem tudok; két hang szólal meg érette keblemben, két hang, amely nem akar elnémulni és amely alapján talán ördögi izgatás is lehet — de bármint legyen, ez a két hang uralkodik rajtam és nincs ördögűző hatalom, amely azokat bennem leküzdje. Mert ezen hangok egyike a logika hangja. „Az ördög logikus“, mondja Dante. Rettenetes következtetés tart fogva engem és ha meg nem cáfolhatom ama tételt, hogy minden embernek joga van arra, hogy egyék, kényszerítve vagyok összes következtetéseinek magamat alá vetni. Midőn erre gondolok, veszély fenyeget, hogy eszemet vesztsem; körülöttem látom diadalmasan táncolni az igazság összes szellemeit és végre nagylelkű kétségbeesés fogja el kedélyemet és felkiáltok: Már régen el van kárhoztatva, elítélve ez az öreg társadalom. Történjék vele, ami igazságos! Zuzzák szét ezt a régi világot, amelyben az ártatlanság tönkrement, az önzés oly díszesen érik meg, amelyben az ember kizsákmányolja az embert! Pusztítsák el alapjukig ezeket a bemázolt sirokat, ahol a hazugság és égbekiáltó igazságtalanság trónjukon ültek!

És áldva legyen azon szatócs, aki egykor költeményeimből papirzacskót fog csinálni, hogy azokba kávé vagy burnót csomagoljon a szegény, jóra való öreg asszonyoknak, akiknek a mai igazságtalan világunkban ily kellemességeket nélkülözniük kellett — fiat justitia pereat mundus! — (Legyen igazság, vagy vesszen a világ!) A másik hang stb.

Mindazok után, amit a kényelemről elmondtunk, felesleges a művészetről bővebben szólni. A szocializmus nemcsak fejleszteni fogja a művészetet, melynek kulturális jelentőségét egész terjedelmében elismeri és méltányolja, hanem éppen a szocialisztikus korszakban fognak a szépművészetek oly virágzásnak indulni, mint soha azelőtt. Nagyon természetes: ha az emberek nem állnak a gond és nyomor nyomása alatt, ha képességük többé nem az egzisztenciáért való küzdelemben semmisül meg, ha elég idejük és alkalmuk lesz tehetségüket kifej-

teni, csak akkor fog az igazi művészet gényusa ezeket megszállani, ahelyett mint manapság, hogy csak elvétve bukkannak fel igazi tehetségek, akik rendesen csak keservesen küzdhetik fel magukat, míg a tucat-művészek pegazusa a pénzszerzés igájában nyög és a nemes művészetet az előkelő izetlenség szolgálatában szentségtelenítik meg.

(Folyt. köv.)

A HÉT ESEMÉNYEI.

Kidobták a robogó vonatból. A folyó hó 16-án megjelent számunkban foglalt azon közleményre vonatkozólag, hogy Balatonszentgyörgy közelében a Déli vasut vonatából Kőszegi József gazdag földmivest kirabolva kidobták, illetékes helyről arról értesítenek bennünket, hogy nem kirablásról, hanem egy balesetről van szó, melyet a nevezett saját vigyázatlansága által okozott magának. Kőszegi, aki zichifalvai marhakereskedő, menetközben, ismeretlen okokból a kocsai folyosóján a gőzfűtési vezetékre állott és az ablakon kihajolt. A lécc eltört és Kőszegi az ablakon kibukott. Kőszeginél a pénz hiány nélkül megtalálták, ő maga a székesfehérvári kórházban meghalt.

Csata az őrház körül. Szerdán este a Solymárhoz közel eső 7. számú őrház vasuti őret, Bulyovszky Lajost, a solymári Friesz-féle téglagyár munkásai közül mintegy százötvenen, megtámadták. Az őr ugyanis a munkásokat, akik a síneken át akartak menni, durván elkergette, holott utjuk arra vitt a gyárba s Bulyovszky szeszélye miatt nagy kerülőt kellett tenniük. Ezért támadták meg Bulyovszkyt, aki revolverhez nyúlt s támadói közé lőtt, maga pedig befutott az őrházba és eltorlaszolta magát. A támadók ekkor az őrházat ostrom alá fogták. Beverték az ablakait és botokkal, kövekkel dőngették az ajtót. A veszedelmes estornak a piliscebái személyvonat beérkezése vetett véget. A vonat személyzete ugyanis látva a háborúságot, fékezett s amint a vonat megállott, az őr segítségére siettek. A támadók erre széjjelfutottak. A kivonult rendőrségnek már nem volt dolga. Bulyovszky lövéseitől Eisenbauer Ferenc tisztiszoja és Eisenbauer János napszámos könynyebben megsérültek. A vizsgálat megindult.

Orosz vasutasok legyilkolása. Pétervárról jelentik, hogy Neugebauer ezredes, a Kaukázuson túli vasutak főnöke, napiparancsot bocsátott ki, mely fűcsa, de az oroszországi állapotokra felelté jellemző dolgokat tartalmaz. A napiparancs elmondja, hogy az ideai esztendő első felében a Kaukázuson túli vasutak 30 tisztviselőjét gyilkolták meg. Eddig azt hitték, hogy a gyilkosságokat forradalmi szervezetek követték el, de egy idő óta az a gyanu merült fel, hogy a gyilkosságok közönséges bűntettek s arra szolgáltak, hogy az illető tisztviselők állásai megüresedjenek. Ezért a vasutigazgatóság kijelenti a napiparancsban, hogy az erőszakos halállal elhunyt vasuti tisztviselők helyét az európai Oroszországból hozott tisztviselőkkel töltik be, nehogy a kaukázusiaknak érdekében álljon kartársaik meggyilkolása.

A német vasut-egyletbe tartozó vasutakon előfordult balesetek száma az 1905. évben 6601 volt, ebből 1080 kisiklás, 660 vonatösszetűzés és horzsolás és 4861 egyéb baleset. Ezen egyletbe tartozó 98,655-76 km. hosszú vasútvonalon nevezett évben 34,212-92 millió kocsitengelykilométert tettek meg a járművek, tehát átlagban 100 km. üzemhosszra 6.68 és egy millió kocsitengelykilométerre 0.19 baleset jut. A baleseteknél 160 utas, 824 vasuti alkalmazott és 700 idegen, vagyis összesen 1684 személy halt meg, 874 utas, 2617 vasuti alkalmazott és 690 idegen, azaz összesen 4181 személy sérült meg, egy millió vonatkilométerre jut tehát 7.00 és egy millió kocsitengelykilométerre 0.18 haláleset és sérülés.

Megint vasuti merénylet. A multkoriban munkanélküli emberek követtek el dinamitmerényletet a branyicskai vasuti hid ellen, hogy munkához jussanak. Ez a merénylet a predeáli gyorsvonatot veszélyeztette. Most ismét a predeáli gyorsvonattal történt valami baj, mint Arádról írják. A 601. számú predeáli gyorsvonatnak kedden reggel 8 órakor kellett volna berobogni az aradi pályaudvarra, a 601-es azonban csak negyven percnél késéssel érkezett, mert hétfőn este tizenegy órakor merényletet követtek el ellene.

A Brassó szomszédságában levő Földvár állomás közelében, mielőtt a vonat az Olt hidjára robogott volna, erős dördülés rázta meg a levegőt. A vonat meglassította robogását és azután a hidon megállott. Az utasok rémülten ugrottak ki a kocsik ajtaján és a mozdony felé tartottak, ahonnan a dördülés hallatszott. Sűrű, fojtó füst borította el a gépet, úgy, hogy mitsem láthattak belőle. Mikor a füst némileg eltisztult, lárták, hogy a mozdony ablakai darabokra zúzódtak. Komoly baj nem történt. Az utasok visszagyalogoltak a robbanás helyére, ahol mintegy 80—100 méternyi hosszúságban elgömbültek a sínek.

Hogy a dinamit hogyan jutott a vasuti pályára, azt egyelőre nem tudják.

VEGYES.

A ruttkai helyicsoport K. A. részére 55 K. 35 f., E. J. részére 44 K. 65 f., K. J. részére 44 K. 65 f., N. J. részére 55 K. 35 f., összesen 200 (kettőszáz) kor. rendkívüli segélyt fizetett ki.

Eme összeghez a főműhely munkássága gyűjtés útján 178 korona 60 fillérrel járult.

Követendő példa!

A sátoraljai helyicsoport multságán felülfizettek: Nagy Sándor 7.—, Weisz Samu 5.—, Deutsch Adolf 5.—, dr. Hadzsaga Gyula 4.—, Alexander Vilmos 3.—, Weisz József 3.—, Főző József 2.—, Takács Mihály 2.—, Gábris János 2.—, Kristóf Károly 2.—, Csomós Bertalan 2.—, Tóbiás Gyula 2.—, Gáspár N. 2.—, Demjén N. 2.—, Sátoraljai helyi Friss Újság szerkesztősege 2.—, Matiska Miksa 1.—, Berczik Sándor 1.—, Weinberger Sándor 1.—, Tóth István 1.—, Koleszár Mihályné 1.—, Herman Géza 1.—, Löve Lajos 1.—, Máté István 1.—, Petőfi Péter 1.—, Lauf János 1.—, Jakobovits Ignác 1.—, Elcsér N. 1.—, Ferencsik János 1.—, Bene Lajos —50, Garzsoly János —40 korona.

Szerkesztői üzenetek.

Budaik. Szilágyi János pályafentartási csoportvezető, Hollenberger Antal és Liebenritt Károly kocsisztítók sohasem voltak öntudatos emberek. Hagyják őket denúciálni, amennyi nekik jól esik. Hiszen tudják önök: a kutya ugat, a karaván halad.

Északi főműhely. Linek Ferenc, művezető. A III/C osztály munkásai eláltak attól a szándékuktól, hogy az irántuk tanúsított viselkedését a nyilvánosság előtt tárgyalják. Azonban jóakarattalag figyelmeztetik Önt, hogy a jövőben oly bánásmódot tanúsítson velük szemben, amely mindenképpen méltó lesz egy korrekt úriemberhez, egy intelligens Máv. művezetőhöz. Ne ellenséget lássanak egymásban munkás és művezető, hanem mint olyan egyéneket tekintsék egymást, akik a társadalomnak munkás tagjai és mint ilyenek rá vannak utalva egymás kölcsönös megbecsülésére.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közltekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

MAGYAR VASUTAS ZSEBNAPTÁR

1908 ■ 1908

Ezrével fogyott a „Magyar Vasutas Zsebnaptár“ idei évfolyama. Ez készlet bennünket arra, hogy a naptárt a jövő évre is kiadjuk. Tartalom, kiállítás tekintetében a naptár felül fogja múlni a tavalyit. És bárha 15—16 ivnyi terjedelemben, képekkel illusztrálva, gazdag tartalommal fog megjelenni, az árát mégis olcsóbbra fogjuk szabni, mint amennyibe a naptár az idén került. Ezt az olcsóbb árat csak az esetben lehet elérni, ha a naptárt minden vasutas megveszi. Ez irányban agítani és serkenteni már most kötelességévé tesszük minden szervezett vasutasnak. — Vasutasok! Ne vegyetek más naptárt, csak a „Magyar Vasutas Zsebnaptár“t 1908-ra.

A naptár részére hirdetések elfogad a kiadóhivatal, Garay-utca 16, II. em. 9.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**
Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Világosság Könyvnyomda r.-t, Budapest, Nyár-utca 1,